

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2012 ГОДИНА

През третото тримесечие на 2012 г. БВП възлиза на 21 734 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 11 112 млн., като на човек от населението се падат 1 522 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 0.5% на БВП през третото тримесечие на 2012 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и с 0.1% спрямо второто тримесечие на 2012 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт¹ (БВП) през третото тримесечие на 2012 г. възлиза на 21 734 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 2 977 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.56497 лв. за щатски долар БВП възлиза на 13 888 млн. долара и съответно на 1 902 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 11 112 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 522 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през третото тримесечие на 2012 г. възлиза на 18 514 млн. лв. по текущи цени.

През третото тримесечие на 2012 г. спрямо същото тримесечие на предходната година относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката се увеличава с 1.7 процентни пункта и достига 11.8%. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.3 процентни пункта и достига 30.8%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, намалява и достига до ниво от 57.4% при 58.8% през съответния период на предходната година.

¹ **Брутният вътрешен продукт (БВП) по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутна добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите (които не са разпределени по сектори и отрасли). БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

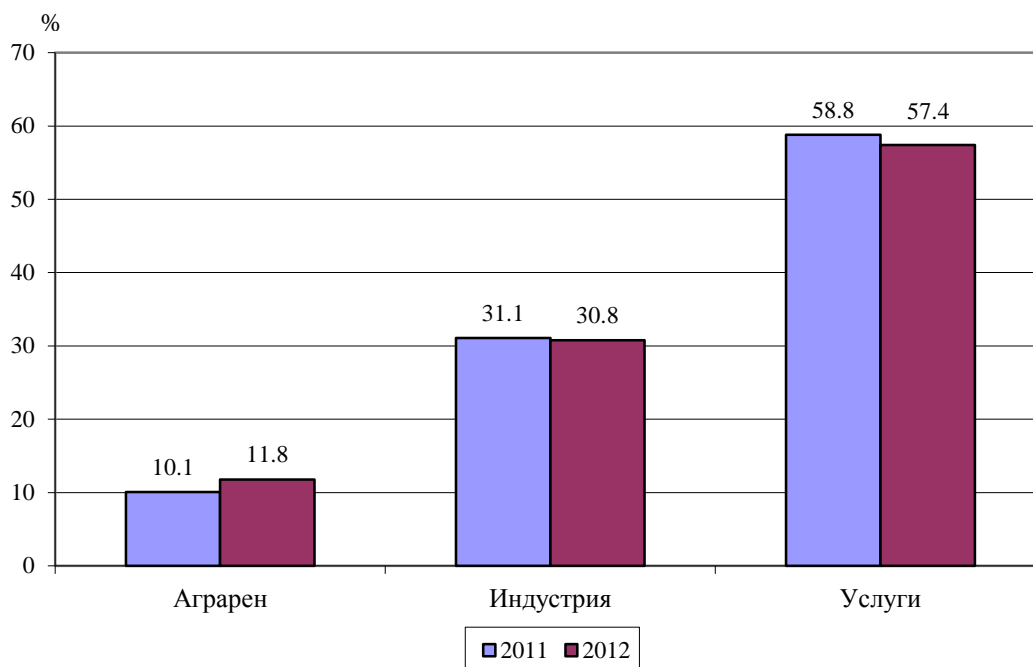
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през третото тримесечие на 2011 и 2012 година

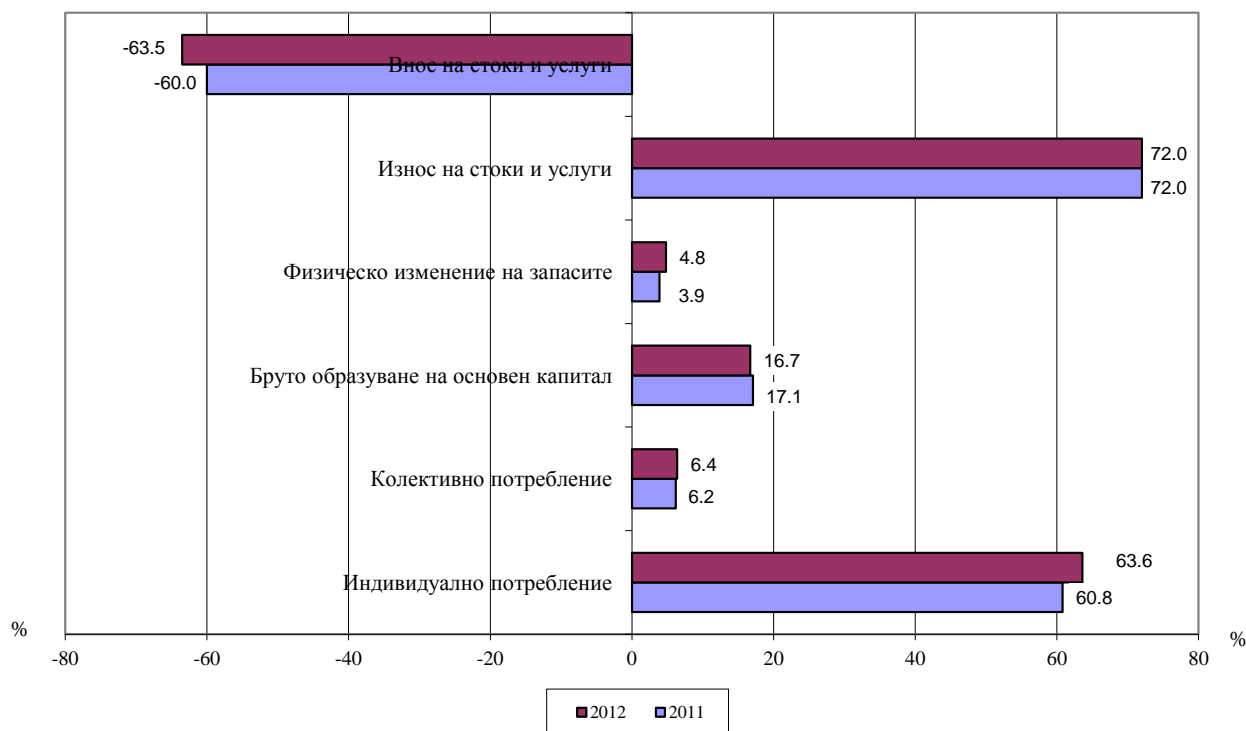
За крайното потребление¹ през третото тримесечие на 2012 г. се изразходват 70.0% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 16.7% от произведения БВП, докато външотърговското салдо от стоки и услуги е положително и е в размер на 1 837 млн. лева.

¹ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

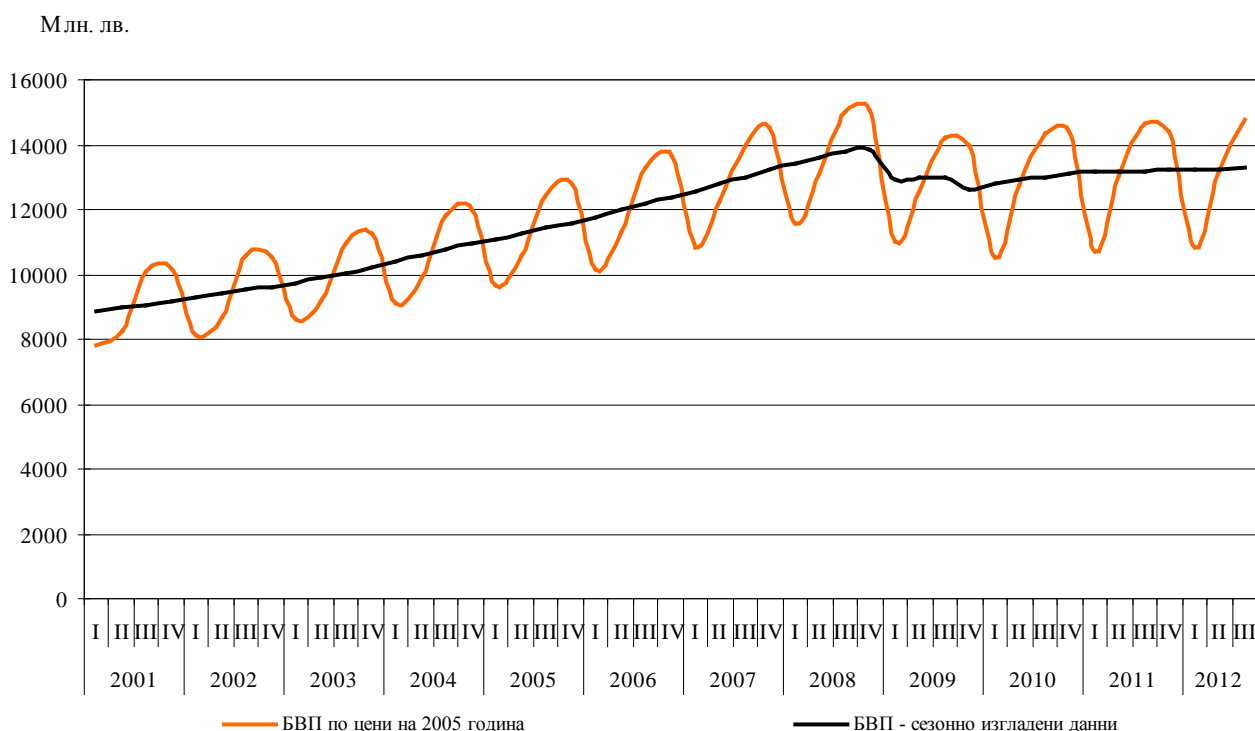
Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през третото тримесечие на 2011 и 2012 година

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Фиг. 3. БВП по тримесечия
(По средногодишни цени на 2005 година)

Тримесечни изменения

През третото тримесечие на 2012 г. БВП¹ нараства с 0.1% спрямо второто тримесечие на 2012 г. (табл. 2 от приложението) и брутна добавена стойност в икономиката също се увеличава с 0.1%.

По предварителни данни за третото тримесечие на 2012 г. крайното потребление бележи ръст от 0.5% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в [„Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане”](#). Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти. Параметрите на модела за сезонно изглаждане се определят в началото на всяка календарна година, както и при промяна на използваната класификация на икономическите дейности. Така определеният модел се използва за ревизиране на сезонно изгладените стойности за тримесечията в рамките на динамичните редове. От септември 2011 г. данните в областта на националните сметки се представят по КИД - 2008. Повече информация може да се намери в тематичната рубрика „Брутен вътрешен продукт”, методология: [Тримесечни сезонно изгладени данни](#).

нараства с 0.4%. Същевременно износът на стоки и услуги запазва равнището си, а вносът на стоки и услуги намалява с 2.8%.

Годишни изменения

БВП нараства с 0.5% през третото тримесечие на 2012 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

През третото тримесечие на 2012 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 0.2%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: аграрния сектор - със 7.0%, промишлеността - с 2.6%, търговията, транспорта, хотелиерството и ресторантьорството - с 0.9%, финансовия сектор - с 3.6%, професионалните дейности и научните изследвания - с 9.8%, операциите с недвижими имоти - с 1.1%, и другите услуги - с 3.0%. Строителството, създаването и разпространението на информация, държавното управление, образованието, хуманното здравеопазване и социалната работа имат отрицателен принос в добавената стойност и отчитат намаление през разглеждания период.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж има индивидуалното потребление с 3.0%. Колективното крайно потребление намалява спрямо съответното тримесечие на предходната година с 0.2%. Вносът и износът на стоки и услуги отбелязват ръст съответно с 4.0 и 3.3% спрямо съответното тримесечие на предходната година.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на „Европейската система на национални сметки, 1995” (ЕСНС '95) - издание на Евростат, приети с Регламент 2223/96 на Европейската комисия.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в интернет страницата на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 15 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. За официална е приета оценката на БВП по производствения метод. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

¹ Вж. www.nsi.bg, Национални сметки.

Приложение

Таблица 1
Брутен вътрешен продукт за третото тримесечие на 2012 година¹

		Трето тримесечие на 2012 година		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	18514	100.0	85.2
2	Аграрен сектор	2180	11.8	10.0
3	Индустрия	5696	30.8	26.2
4	Услуги	10638	57.4	49.0
5	Корективи	3220		14.8
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	21734		100.0
	По елементи на крайното използване:			
7	Крайно потребление (8+9)	15219		70.0
8	Индивидуално	13820		63.6
9	Колективно	1399		6.4
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	4678		21.5
11	В основен капитал	3633		16.7
12	Изменение на запасите	1045		4.8
13	Външнотърговско салдо (14-15)	1837		8.5
14	Износ на стоки и услуги	15649		72.0
15	Внос на стоки и услуги	13812		63.5
16	Статистическа разлика	0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

 Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		IV 2011	I 2012	II 2012	III 2012	IV 2011	I 2012	II 2012	III 2012
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	-0.3	-0.3	0.6	0.1	0.4	-0.2	-0.3	0.2
2	Селско, горско и рибно стопанство	2.9	6.4	-2.3	0.0	4.9	12.7	9.6	7.0
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.3	0.1	0.6	0.6	5.1	1.8	1.3	2.6
4	Строителство	-14.1	0.8	1.0	6.6	-4.8	-1.1	0.0	-6.8
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	-0.4	0.9	0.4	0.1	1.7	2.6	0.9	0.9
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.0	-1.9	-1.1	-0.1	1.7	-2.3	-1.1	-2.9
7	Финансови и застрахователни дейности	-0.1	-1.3	3.7	1.2	2.6	0.9	3.2	3.6
8	Операции с недвижими имоти	1.2	-0.7	0.9	-0.2	2.4	2.8	2.0	1.1
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	4.3	-3.2	8.2	0.6	10.2	-2.4	13.3	9.8
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	-1.2	0.0	-0.6	-0.1	-0.7	-1.4	-1.3	-1.9
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-6.2	-7.5	12.7	5.3	-12.8	-19.2	-3.4	3.0
12	Корективи	-0.3	4.3	-2.2	0.5	0.9	8.1	5.1	2.2
13	Брутен вътрешен продукт (1+12=14+17+20+23)	0.1	0.0	0.3	0.1	0.9	0.5	0.5	0.5
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление (15+16)	0.6	-0.5	2.4	0.5	-1.8	1.5	3.2	3.0
15	Индивидуално	-0.4	0.5	2.4	0.5	-0.4	1.0	2.9	3.0
16	Колективно	0.6	-2.1	1.2	0.1	-0.1	-2.1	-1.0	-0.2
17	Бруто капиталобразуване (18+19)
18	В основен капитал	-1.2	0.4	1.5	0.4	-10.5	-5.4	-2.1	1.0
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо (21-22)
21	Износ на стоки и услуги	2.8	-2.9	3.4	0.0	11.9	-0.1	3.9	3.3
22	Внос на стоки и услуги	0.2	-0.8	7.6	-2.8	5.2	0.0	8.6	4.0
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2005 г., сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2005 година. Повече информация за прилаганите методи може да се намери в тематичната рубрика „Брутен вътрешен продукт”, методология: [Измерване на ефекта от промени в обема и промени в цените](http://www.nsi.bg/otrasal-metodologia.php?otr=10). Тримесечни сезонно изгладени данни - методология (<http://www.nsi.bg/otrasal-metodologia.php?otr=10>).